זעקה מעבר לגדר

(המשך מעמוד 59)

הארץ, הם קראו בעברית ובערבית להקמת מדינה פלסטינית בגדה־המערבית וברצועת־עזה.

אבו־עלי ישב באותו זמן בביתו. הבית נמצא בתוך שורת מיבנים זהים האחד לשני בתוך כפר דהנייה.

אבו־עלי הוגלה לכפר זה לפני כשנה וחצי, מכיון ש„הוא מהווה סכנה לביטחון האיזור." קומנדקר של צה"ל עומר באופן קבוע מול פתח ביתו של שאהין, ווזג חיילים שומרים עליו 24 שעות ביממה. אסור לו, לפי הכתוב בצו־ההגלייה, לדבר עם איש מתושבי הכפר ואסור „להפיץ ידיעות או דיעות."

האשה מפרנסת

כל חות־הביטחון שומרים עליו מכל מישמר.

לאיש אסור לבקר אותו, פרט ללאה צמל, עורכת־הדין שלו מזה תשע שנים, ולאחרונה גם לאשתו ובנו הצעיר. וגם אלה לא יכולים לבקרו באופן חופשי.

סוריא, אשתו, ואיימן (18), בנו, קיבלו היתר לבקרו רק אחרי שהגישו בקשה דרך־בית־מישפט. אז ניתנה

יהודים וערבים בהפגנה
פיתרון משותף

להם רשות לבקר בדהנייה במשך יום וחצי בשבוע. השניים מתייצבים אז עם סלים של אוכל בבניין המימשל־הצבאי ברפיה. הם מחכים שם עד שיתפנה רכב ויתפנו חייל וחיילת, שיובילו אותם אל הכפר. הם עוברים חיפוש מדוקדק על גופם ובסליהם שלא יעבירו, חלילה, לאבי המישפחה דברים אסורים.

סוריא, אשה נאה הלבושה בפשטות ולראשה מיטפחת כהה דרך קבע, אינה מרבה בריבורים. זה 17 שנה שהיא נלחמת לבדה את מילחמת הקיום. אבו־עלי נכלא כאשר היתה מטופלת בתינוק בן שנה. איימן, ובבן נוסף, קצת יותר מבוגר. מקור פרנסה לא היה לה והיא היתה צריכה מייד להתחיל לחשוב כיצד להביא אוכל הביתה.

כיום יש לה כמה מכונות־תפירה והיא מתפרנסת מתפירת בגדים. עלי, הבן הבכור, נסע לפני שלוש שנים לפאקיסתאן והוא לומר שם הנרסה. הוא אינו יכול לחזור לארץ לראות את אביו ששוחרר מן הכלא, מכיוון שישנו חשש שלא יתנו לו לצאת חזרה.

איימן, הבן הצעיר, מסיים השנה את לימודיו בבית־הספר התיכון ומתכוון להמשיך באוניברסיטה. הוא עדיין אינו יודע היכן ילמד. זה תלוי, כמובן, במצבו של אביו.

כשמגיעים סוריא ואיימן לדהנייה, הם מלווים בחייל ובחיילת. הם נכנסים לבית הקטן של אבו־עלי, אך לפני שמתירים להם לדבר איתו, עוברים השניים חיפוש גופני מדוקדק. ורק אז יכולה סוריא להיכנס למיטבח ולהת־חיל לבשל את הארוחה המישפחתית השבועית.

למחרת, בשעות הצהריים, בא אוטו מן המימשל להוציא את השניים מן הכפר. ואז נשאר אבו־עלי לבדו, כשרק שני חיילי מילואים במדים עומדים וצופים על הבית במרחק של מטרים ספורים מן השער.

מדי פעם הוא מבשל קפה תורכי חזק ומוציא, בצליעה, מגש מהביל אל החיילים היושבים בחוץ. גם לחיילים אסור לדבר עם שאהין.

אבו־עלי הוא אדם חולה. הוא סובל באופן קבוע מכאבים בגבו, לוקה במערכת־העצבים ובקיבתו. הוא מת־נועע בקושי, כשהוא נשען על מקל־עץ. מצבו הפיסי נגרם, לפי עדותו, „בגלל יחסם של כוחות ביטחון אליי בזמן מעצרי, ב־67".

כמו ברוסיה

מותו של האיש המרותק והסובל הזעיק ביום השבת מאות מפגינים אל שדות כרם־שלום. אוטובוס שלם, שבו שישים סטודנטים, הגיע מאוניבר־סיטת בירזית.

שמו של אבו־עלי אינו זר להם. רבים מהם הכירו אותו כאשר ישבו בתקופה זו או אחרת ביחד איתו באחד מבתי־הכלא הרבים שאותם עבר. אחרים שמעו עליו מאחים או מקרובי־מישפחה אחרים, שישבו גם הם בכלא. והם באו, בפעם הראשונה, להפגנה משותפת עם ישראלים בתוך תחומי הקו־הירוק. והם דיברו, בפעם הראשו־נה, חלקם בעברית, למען שלום בין שני העמים השכנים.

הפגנה חסרת־תקדים זו למען מטרה משותפת, הוכיחה, הפעם במעשה בשטח, את הרצון הכן ואת האפשרות לכך ששני העמים יחיו זה בצד זה בשתי מדינות שכנות.

ואבו־עלי ישב באותה השעה מעבר לגדר של הכפר, בתוך ביתו המוקף בחומה גבוהה, והקשיב בשקט לנאומים, כשהוא שולח מבט מעורפל אל נקודה לא ברורה, בחלל, כשבראשו חולפות מחשבות על התיקוות לשלום.

הוא אמר פעם: „אני שואף לעולם האנושיות, לעולם השלום שבו היונים פורצות מבין הסורגים וממריאות אל האופק. לא עולם הברבריות, הבהמיות, הגועגות. האנושיות תנצח, כי הנאב־קים על זכויות האנוש חזקים מהטנקים והטילים. הם נשענים על המוסר..

„אני סבור, וכך פעלתי מייד אחרי שיחרורי, שיש ליצור קשרים הדוקים עם אנשים מתקדמים בישראל. יש לפתוח דרכים להידברות על פיתרון משותף לכל האנשים החיים על פיסת ארץ זו.. אנו, הפלסטינים, לא נוותר לעולם על זכותינו כבני־אדם לחיות במולדתנו, וליהודים אין מקום אחר ללכת. כך שהאינטרסים שלנו, לא פחות מאשר של היהודים עצמם, הם להגיע להידברות ולשלום...

„המושל הצבאי שאל אותי פעם מה אני. עניתי לו: אני פלסטיני. לא רק מבחינת הזהות הלאומית שלי. החזמר המרכיב את גופי הוא פלסטיני, הדוח שבפי פלסטינית, המהות שלי פלסטינית. מה שלא תנסה, אהיה פלסטיני. אם תרסק אותי, ישארו לך חתיכות של פלסטיני. אם תסחט אותי ישארו לך טיפות של פלסטיני."

במוצאי־השבת סיפרו בחדשות בקול־ישראל על כמה אסירי־ציון שנמקים בבתי־כלא בברית־המועצות. מצבם רע, כך אמרו, הם הוגלו לסיביר, למחנות־עבודה רחוקים ומנותקים רק בגלל דיעותיהם ובגלל רצונם הכן לבוא ולחיות בארץ־ישראל. מדי פעם מגיעות תמונות מטושטשות שצולמו כהסתר בתוך מחנות־העבודה בסיביר. והעולם מזדעזע.

אבו־עלי שאהין שמע, אולי, את הידיעה על אסירי־ציון ברוסיה, כשהיה בתוך הגיטו הפרטי שלו בארץ־ישראל, שבו הוא יושב בגלל דיעותיו ומחשבותיו.

בינתיים, ביום שני, הוציא בית־המישפט העליון צו־ביניים, האוסר לגרשו מן הארץ והעביר את הדיון בעניינו להרכב של שלושה שופטים.